

EEN ZEKERHEIDJE

Een verhaal van Christian Deterink

1. Project A

Het hart bonsde Cyril in de keel toen de deuren van de lift zich voor hem openden en hij naar binnen stapte. Hij vergewiste zich ervan dat er niemand anders instapte en haalde pas daarna het plastic pasje uit de zak van zijn witte doktersjas. Dat was effen zwart en had geen opdruk, maar zoals Dr. Soya hem gisteren had gezegd, was het voor hem de metaforische ‘rode pil’. Cyril had nog steeds niet kunnen uitzoeken wat zijn mentor daarmee bedoeld had...

Cyril bewoog het pasje voor het bedieningspaneel en meteen veranderde er iets in het bedieningsscherm: er verscheen een verdieping ‘-3’ als extra keuzemogelijkheid. Een verdieping waar ook Cyril het bestaan niet van gekend, als hij er gisteren door Dr. Soya niet voor het eerst naar was meegenomen. Tot dat moment had hij net als alle andere gewone medewerkers van BettiCo niet beter geweten dan dat het enorme bedrijfscomplex een ondergrondse parkeergarage had van twee lagen, en verder niets. Dus zeker geen derde ondergrondse laag dáár weer onder!

Cyril voelde zich als een spion in zo’n stokoude James Bond-film toen de lift omlaag begon te bewegen. De opwinding die hij sinds gisteren had gevoeld, was nog steeds niet gezakt, merkte hij bij zichzelf. Het besef was die nacht bij hem ingedaald dat hij was ingewijd in het meest bijzondere project waar BettiCo zich mee bezig hield. Een project dat ‘ultrageheim’ was, had Dr. Soya, zijn afdelingshoofd en mentor, hem meteen op het hart gedrukt. Hij had het idee dat hij nog steeds niet volledig de enormiteit kon bevatten van hetgeen hem gisteren was verteld.

Dr. Soya had hem de vorige dag al laten zien wat verdieping ‘Min Drie’ was. Cyril had tot zijn verbazing gemerkt dat het een kolossale open ruimte was. Hoog als een kathedraal en met een oppervlak, als Cyril dat nu mocht schatten, van misschien wel twintig of dertig voetbalvelden. In die enorme ruimte bevonden zich lange rijen van met glazen wanden omkaderde werkkamers die vol stonden met instrumenten en waar mensen werkten die, net als Cyril zelf, gekleed waren in witte jassen.

Dr. Soya had de volledig overdonderde Cyril meegevoerd naar een verhoogde kantooruimte die uitkeek over het geheel. Het was studeerkamer in een prachtige

Art Deco stijl en Cyril was ogen tekort gekomen. Hij had dus ook een angstkreetje moeten inslikken toen er opeens iemand voor hem opdook; een oude gedistingeerd geklede heer met een opmerkelijk gedrongen gestalte en een rimpelig schildpaddengezicht. Maar ook iemand met een sterke aanwezigheid en buitengewoon heldere ogen. Ogen die hem niet alleen leken aan te kijken, maar ook te observeren en analyseren. Cyril had de meteen gedachte niet kunnen onderdrukken dat zelfs zijn gedachten niet veilig waren voor hem.

“Ah, Cyril, is het niet?”, kraste het heertje met een stem van schuurpapier.

“Cyril, dit is Dr. Oxford, de wetenschappelijk leider van Project A”, stelde Dr. Soya hen voor.

Cyril schudde verbouwereerd de tanige hand van de man, wiens greep opmerkelijk krachtig was. De gedachten stormden door zijn hoofd. Wat was ‘Project A’ bijvoorbeeld in hemelsnaam?

“Je komt te werken in de afdeling Neurosynaptiek”, kraste Dr. Oxford in iets wat een vraag leek te zijn maar meer leek op een feitelijke constatering.

Cyril knikte en haperde; “Ja-ja, ik heb me daar de laatste jaren in verdiept.”

Oxford knikte: “Francisco is erg tevreden over je.”

Francisco... Cyril keek verward naar Dr. Soya. Hij besepte dat hij zich nog nooit gerealiseerd had dat zijn mentor natuurlijk een voornaam had.

Dr. Oxford voelde blijkbaar de verwarring bij hem en zei: “Neem rustig de tijd om te wennen hier, Cyril.”

Cyril dwong zichzelf om te glimlachen en zei dapper: “Ik vind het zeer interessant om hier te zijn. Dus gaat lukken, dat is een zekerheidje!”

Dr. Oxford knikte alsof hij al verwacht had dat hij dit zou gaan zeggen en draaide zich om. Cyril kon zijn blik niet van hem afwenden, toen die met zijn handen op zijn rug terugliep naar zijn bureau en al vergeten leek te zijn dat zij daar nog waren. Er was iets heel bijzonders aan die man, of misschien, dacht Cyril. Of was het de manier waarop hij hem reageerde? Hij bedacht zich dat het ergens leek alsof hij Dr. Oxford al kende, heel goed kende zelf. En ergens... was dat geen volledig aangenaam gevoel.

Hij schrok op toen Dr. Soya zijn arm vast pakte en hem mee trok naar de uitgang.

Dr. Soya, nee: Dr. Francisco Soya, had Cyril vervolgens geïntroduceerd aan de leden van het team met wie hij zou samenwerken. Dat bestond uit slechts twee personen. Een lange slungel van in de dertig die Harry heette en Sun, een hele kleine Aziatische vrouw en zo'n type van wie de leeftijd onmogelijk te schatten was. En hier was hij vervolgens eindelijk geïnformeerd over waar men hier in het geheim mee bezig was bij BettiCo.

Net als iedereen had Cyril niet anders geweten dat Bettik Android Corporation, zoals het bedrijf officieel heette, zich had gespecialiseerd in de productie van 'androïden'. En het bedrijf had een ongelooflijk succes gehad met het BX2-model: cybernetische robots die nog het beste van echte mensen waren te onderscheiden waren omdat ze een blauwige huid hadden. Alsof ze als baby's te weinig zuurstof hadden gekregen, was een veelgehoorde gekscherende opmerking. Maar dat was natuurlijk meteen belachelijk, want de BX2-modellen (of 'bettiks', zoals ze al snel in de volksmond werden genoemd) werden gecreëerd en niet geboren. Gecreëerd zoals Goden, was een andere opmerking die Cyril wel eens had gehoord van enkele van de vurigste tegenstanders.

Maar die tegenstanders werden volledig overstemd door de veel grotere groep voorstanders. Want de bettiks waren al heel snel populair geworden en ze werden overal voor ingezet. Voornamelijk voor eenvoudig werk: als bedienend personeel in restaurants bijvoorbeeld, maar ook als callcentermedewerkers, winkelverkopers, noem het maar op. Zelfs bij BettiCo liepen tientallen bettiks rond: ze bestierden de receptie, maakten schoon en runden de kantine.

De werkgevers waren vrijwel zonder uitzondering zeer te spreken over hun bettiks: die klaagden immers nooit, hadden geen ziektekosten of een pensioenplan en hun slaap werd beperkt tot een dagelijkse systeem-reboot van een uur. En als ze 'kapot' gingen, konden ze gewoon worden teruggestuurd naar BettiCo ter reparatie of vervanging.

Maar misschien was de bettik wel vooral zo populair door zijn prettige persoonlijkheid, of beter gezegd: door zijn gebrek aan persoonlijkheid. De bettik was altijd vriendelijk, behulpzaam en voorkomend, had geen wensen of eisen en had altijd hetzelfde goede humeur. En zijn neutrale en geslachtsloze voorkomen (want uiteraard was hij -of zij?- niet uitgerust met een voortplantingsorgaan) was erop gemaakt vooral zo onopvallend mogelijk te zijn.

Wat ook de reden voor het succes was, het was duidelijk dat BettiCo met haar androïde een kip met gouden eieren in handen had en het bedrijf had de laatste jaren dan ook een fortuin verdiend met het uitbouwen van zijn imperium.

Cyril had altijd gedacht, net als zovelen, dat het bedrijf al haar energie richtte op het verbeteren van de modellen. Meer specifiek het perfectioneren van de lang verwachte 'BX3', die over een jaar moest uitkomen en waarover heel veel gespeculeerd werd. Maar de waarheid lag heel anders, want op deze ochtend was hem door Dr. Soya, Harry en Sun verteld dat de ambities van BettiCo verder reikten: verbijsterend veel verder. En die ambities waren vervat in 'Project A'.

"Ik hoorde dat al eerder, waar staat dat toch voor?", vroeg Cyril. Ze zaten met zijn vieren om de spreektafel in hun glazen kantoor.

"Tja, ik vind het een beetje pretentieus, maar Dr. Oxford is nogal van de klassieken, en...", begon Dr. Soya.

"Asclepius", kapte Harry hem af, alsof hij hem niet hoorde, "Je weet wel, die dude met die staf met die slang er omheen gekruld." Hij keek Cyril niet eens aan en Cyril vroeg zich af of dat kwam omdat hij op hetzelfde moment bezig was met iets onduidelijks zijn iCon, of omdat hij gewoon bepaalde menselijke vaardigheden miste. Was het misschien autisme? Of Asperger?

"De beschermheer van de geneeskunst", zei Sun, die keurig rechtop aan tafel zat, met twee handen voor haar uitgestrekt op tafel. Ze lagen precies symmetrisch, viel Cyril op.

"Maar daar ging het Dr. Oxford niet om", ging Dr. Soya door, "Asclepius was namelijk ook een sterfelijke man die in een onsterfelijke godheid transformeerde. En dat is precies het doel van Project A!"

Cyril keek Dr. Soya verbijsterd aan en probeerde te begrijpen wat er gezegd was; "U bedoelt..."

"Onsterfelijkheid, ja."

"Maar... wat..."

"We praten eigenlijk over twee projecten", zei Sun zakelijk, alsof ze uit een boek voorlas, "Ten eerste het perfectioneren van de androïde, of zoals we hier zeggen: het 'vat'. En ten tweede..."

“... het vullen van het vat!”, brak Harry weer in. Hij keek heel even op van het schermje van zijn iCon, maar zijn blik gleed langs dat van Cyril, “Met de geest van welke rijke stinker dan ook die het kan betalen.”

Cyril had nog steeds moeite te volgen wat hem gezegd was en kon niets uitbrengen.

“We zijn het verst gevorderd met het eerste deel”, ging Dr. Soya weer door, “Een perfecte kopie van een mens... Onze BX4 zoals we hier zeggen.”

“Ja, die BX3 is alleen maar een zoethoudertje voor de sukkel in de buitenwereld”, grijnsde Harry.

“Strikt genomen is die zelfs beter dan een mens”, bracht Sun droog in en ze gebruikte haar vingers om af te tellen: “Hij is immuun voor ziekte, heeft voldoende aan een uur slaap per dag, veroudert niet, heeft een sterk regeneratief vermogen...”

“En een onstilbare seks-drive”, grijnsde Harry, die Sun een por gaf. Zij gaf geen krimp en bleef stijf rechtop zitten.

“En... en het tweede stuk?”, haperde Cyril.

“Dat is de sectie aan de overkant: zij moeten uitvogelen hoe ze iemands geest...”

“Het ‘id’ noemen we het hier...” – Harry weer.

Dr. De Soya keek Harry geërgerd aan, die zich meteen weer verdiepte in zijn iCon, en vervolgde: “... iemand’s id kunnen opslaan en transfereren.”

Cyril staaarde hem bewegingloos aan en vulde de rest zelf in: “En door iemand over te zetten in zo’n... vat, zoals jullie zeggen, maak je die persoon praktisch...”

“Onsterfelijk inderdaad! No shit Sherlock, je begrijpt het eindelijk...”, mompelde Harry misschien wel meer tegen zichzelf dan iemand anders.

“Onsterfelijk”, proefde Cyril ook zelf de lettergrepen van dat woord op zijn lippen, terwijl hij probeerde de omvang te vatten van hetgeen hij had gehoord.

2. Dr. John Bensen

Er klonk een ‘pling’ en de liftdeuren openden zich. Cyril ademde diep in en liep de centrale hal van ‘Min Drie’ binnen. Het was een drukte van belang, maar niemand besteedde specifieke aandacht aan hem. Hij beseftte dat hij zelf maar een klein schakeltje was in deze hele machine. Het team ‘Neurosynaptiek’ waar hij zelf aan was toegevoegd, was waarschijnlijk ook nog eens verre van het belangrijkste.

Hij sloeg linksaf op weg naar zijn werkkamer, toen een man hem aanklampte en staande hield. Hij zweette en had een verfromfaaid wit bloesje aan. Tot Cyril's verbazing had de man blote voeten.

“Kun jij me misschien vertellen waar ik de Exterminator kan vinden?” Hij legde een hand op Cyril's arm en klonk bang.

Cyril had geen idee waar hij het over had.

“Mijn dochttertje is daar misschien naar toe gegaan. Ik ben haar al kwijt sinds de wildwaterbanen”. De stem van de man trilde in wanhoop en diens grip op Cyril's arm werd steviger, terwijl diens blik zoekend alle kanten op schoot.

“I-ik weet niet wat u bedoelt”, stamelde Cyril die zich inmiddels zeer ongemakkelijk voelde.

De man leek al even verward, want hij vroeg: “Waar ben ik ook in godsnaam? Oh, Jezus, ik ben verdwaald...” Geheel uit het niets brak hij uit in tranen. Cyril werd nog dichterbij getrokken en de man legde zijn hoofd op zijn schouder, opeens onbedaarlijk huilend.

Cyril wist zich echt geen raad meer en klopte hem heel voorzichtig op de schouder, bij wijze van troost. Maar dat leek helemaal in verkeerde aarde te vallen, want de man verstrakte en staarde Cyril woest aan. “Jij!”, siste hij, “Jij klootzak! Vertel me godverdomme nú waar mijn dochter is!” Hij greep Cyril bij beide schouders en schudde hem stevig door elkaar. In paniek worstelde Cyril zich los en duwde de man van zich af. Die wankelde op zijn benen en draaide een rondje om zijn as. Toen Cyril diens blik weer ving, sprak daaruit niet langer woede maar eerder een soort... oververhitte krankzinnigheid.

De man priemde een vinger naar Cyril: “Oh jij, jij denkt dat ik het niet zou doen hè? Dat ik het niet durf, hè?” Hij lachte smalend, terwijl hij zijn bloesje met één beweging open trok, waarbij de knopen op de vloer kletterden.

Cyril keek in wanhoop om zich heen en zag dat zich in een ruime cirkel om hen heen toeschouwers verzameld hadden. Niemand leek echter van zins hem te helpen.

De man had ook al zijn overhemd uit en zijn riem losgetrokken. Met een verwrongen grijns liet hij zijn broek zakken en toonde een geslacht dat tot Cyril's afschuw half opgericht was.

“Oh, ik doe het wel hoor, ik neuk iedereen bij elkaar hier! Man, vrouw, het maakt me niets uit!”, brulde de man met een waanzinnige wellust in zijn ogen. Hij hield zijn halve erectie met één hand vast.

Cyril keek verstijfd toe, tot hij een duw in rug kreeg. Terwijl hij op zijn knieën viel, zag hij hoe er enkele mannen in wapperende jassen op de man toesprongen en hem beet grepen. Na een vrije worstelpartij werd hij uiteindelijk tegen de vloer gewerkt. Terwijl drie mannen hem in een houdgreep hielden, richtte een vierde zich tot de omstanders: “Ik ben Dokter Bensen. We hebben een kleine malfunctie met onze Vier, zoals u kunt zien. Maar de show is nu over! Als alsjeblieft gewoon weer wil doorgaan met waar die mee bezig was...”

Er klonk iets dat leek op een teleurgestelde zucht uit het publiek en druk pratend verspreidde iedereen zich daarna even snel als men zich verzameld had. Dokter Bensen liep naar Cyril en stak hem een helpende hand toe. Cyril werkte zich moeizaam overeind.

“Sorry vriend”, glimlachte hij vriendelijk, “maar dit testmodel van de BX4 ging even helemaal over de rooie!”

Cyril mompelde iets als “kan gebeuren”, terwijl hij nog nauwelijks kon bevatten wat er gebeurd was.

“Wie ben je, kerel? Ik heb je nog niet eerder gezien hier meen ik...”, vroeg Bensen vriendelijk.

Cyril stelde zich voor, “Mijn eerste dag hier.”

Bensen liet dat tot zich doordringen en lachte breed, “Dat meen je niet!” Achter hun werd het nog steeds naakte BX4-model opgetild en weggevoerd.

“Breng hem maar naar sectie D”, instrueerde Bensen, voor hij zich weer tot Cyril richtte: “Je eerste dag en dan gebeurt je dit? Duizend maal excuses dan! Ik betaal je lunch vandaag. Nee, ik betaal je eerste tien lunches!”

“Ze lijken zo echt...”, zei Cyril uit tegen Harry. Het was inmiddels middag en ze liepen richting de kantine. Hij was de hele ochtend, na het opstootje bij de entree, bezig geweest met het zich inlezen in de materie en gunde zich eindelijk een pauze.

“Wie?”, vroeg Harry, die verveeld opkeek van zijn iCon, waarop hij zelfs lopend nog bezig was.

“Die nieuwe modellen, de vaten, zoals jullie ze noemden. Ik zei toch dat ik er één ben tegen gekomen vanochtend?”

“Oh ja”, Harry grinnikte in de herinnering aan Cyril’s eerdere verslag, “Wat een grap!” Hij keek Cyril een moment aan: “Maar eh... noemde je ze echt? Ze zijn echter dan echt!”

“Nou ja, ik bedoel, ze zijn zó anders dan de bettiks. Men zou buiten verbijsterd zijn als men wist wat we hier aan het doen zijn...”

“Oh ja, dat zouden ze zeker!”

Er viel Cyril iets in: “Hoe hééft BettiCo dit in godsnaam geheim kunnen houden? Er werken hier misschien wel vijftig mensen.”

Harry keek hem geschokt aan; “Je bent toch niet van plan uit de school te klappen?”

Cyril was verbaasd door zijn heftige reactie, “Nee, natuurlijk niet. Maar de kans dat iemand...”

“Niemand”, snauwde Harry hem toe, “Dat is ondenkbaar!”

Cyril besloot er maar niet op verder te gaan.

Een klein half uur later had Cyril zijn lunch gegeten, die even goed was als je mocht verwachten als bettiks de keuken bestierden. Harry was opeens ergens naar toe verdwenen, dus daarom liep hij alleen naar de uitgang van de kantine, tot hij merkte dat iemand zijn aandacht probeerde te trekken.

“Hé! Verrek kerel, jij bent het!”

Het was Dr. Bensen. Hij zat alleen in een bank in de hoek van de kantineruimte en was verdiept in een ouderwetse papieren paperback.

“Nu heb ik nòg je lunch niet betaald!”

“Ach, dat geeft toch niet.”

“Ga dan ten minste even zitten.” Dr. Bensen maakte ruimte door een tas weg te halen en Cyril besloot op de uitnodiging in te gaan.

Er begon een gemoedelijk gesprek, waaruit bleek dat Dr. Bensen liever Jon wilde worden genoemd. Hij was hoofd van de afdeling ‘psychoheuristiek’. Hij was vader van twee, zijn vrouw heette Betty en zijn pauzes gebruikte hij het liefst om één van de pockets te lezen die hij van zijn grootvader had geërfd.

Cyril vertelde daarna ook iets over zichzelf. Dat hij samenwoonde met Celia, dat ze samen een klein meisje opvoedden. En toen hij er achter kwam dat Jon twee tweelingzussen had, vertelde Cyril hem ook over het feit dat hij zèlf de helft van een tweeling was.

“Jij? De helft van een tweeling?”, lachte Jon Bensen verbaasd, “Waar is je broer dan? Mijn zussen zijn altijd bij elkaar...”

Het duurde even voor Cyril antwoordde: “Tja, die is... dood.”

“Dood?”, bracht Jon oprecht geschokt uit.

“Hij heeft zelfmoord gepleegd”, zei Cyril bijna tot zijn eigen verbazing, want eigenlijk praatte hij niet zo graag over zijn gekke broertje Simon, of Si, zoals hij hem altijd had genoemd, “hij was niet helemaal goed in zijn hoofd moet je weten?”

“Hij was... gek bedoel je. Heeft hij zichzelf in een soort waan vermoord of zo?”

“Tja, zoiets, denk ik...”, zei Cyril zacht, “Hij deed bizarre dingen, eerder heeft hij zijn hand afgehakt”.

Jon keek hem verbijsterd aan.

“Dat had misschien al voldoende waarschuwing moeten zijn...”

Er viel een stilte, tot Jon mompelde: “Wat heftig...” Hij staaarde in de verte. “Het verlies van je tweelingbroer, waar je mentaal zo mee verkocht bent! Als ik weet hoe hecht mijn zussen zijn... Dat moet vreselijk zijn...”

Cyril had geknikt: “Ik heb het zwaar gehad, dat kan ik niet ontkennen. Maar dat was ook al zo toen Si nog leefde. Ik moest altijd de verstandige broer zijn, weet je, die alles oploste voor mijn gekke broertje. Hij was schizofreen, moet je begrijpen.”

Jon keek hem nadenkend aan en heel even meende Cyril een flikkering van verwarring te zien, al was het maar heel kort. Maar Jon leek het meteen van zich af te schudden en zei: “Hoe dan ook, je bent er overheen gekomen...”

Cyril knikte; “Ik moest eerst beseffen dat ik zelf ernstige trauma’s had van alles. En pas toen ik dat erkende was er ruimte om te helen.”

Jon knikte nadenkend; “En je bent getrouwd met wie zei je... Celia?”

Cyril knikte: “Hérouwd om precies te zijn. Maar dat is ook weer een heel verhaal...”

Alweer kon Cyril zich niet aan de indruk onttrekken dat Bensen voor een kort moment verward was door zijn antwoord. Maar een paar seconden later was het moment al vervlogen. Hij klopte resoluut op tafel.

“Fijn dat je dit hebt willen delen, Cyril”, glimlachte hij, “We moeten vaker samen lunchen. Morgen? En dan betaal ik!”

Cyril moest onwillekeurig glimlachen, en hij voelde oprechte opluchting dat iemand op de werkvloer hier iets wist van zijn roerige geschiedenis, “Dat is een deal!”

3. De dag waarop alles veranderde

Tijdens de weken die volgden begon Cyril langzaam zijn draai te vinden in de geheime afdeling van BettiCo. Met zijn team was hij druk bezig met het verbeteren en verfijnen van de reacties van de BX4 op zintuiglijke waarneming en dit slokte vrijwel al zijn tijd en aandacht op. Hij merkte hoe gemakkelijk het was om thuis de leugen vol te houden dat hij nog steeds gewoon op de onderzoeksafdeling van BettiCo werkte en opgewekt stond hij iedereen te woord die gretig vroeg naar hoe het stond met het BX3-model van de bettiks.

Ook bleef hij in al die weken geregeld Jon Bensen ontmoeten, vooral tijdens de middagpauze. Inderdaad betaalde hij uiteindelijk minimaal tien keer de lunchpauze. Cyril wist evenwel nog steeds niet precies wat Jon, één van de belangrijkste onderzoeksleiders van Project A, precies in hem zag. Het enige dat hij daar een keer over los liet, was dat hij zei: “Je levensverhaal, Cyril, heeft iets in zich dat me fascineert, terwijl ik zelf niet eens goed begrijp waarom...”

Waar Cyril een vriendschap met Jon opbouwde, bleef zijn relatie met zijn teamgenoten echter oppervlakkig. Harry leek helemaal in zijn eigen wereldje te leven en Sun gedroeg zich nog steeds even afstandelijk en zakelijk als toen ze elkaar voor het eerst ontmoetten. Het enige dat hij uit haar had gekregen was dat ze uit Shenzhen, China, kwam. Ze leek bijna wel een machine, viel Cyril in. Misschien lag het aan de strenge en gedisciplineerde opvoeding in China?

Dr. Soya was helemaal uit beeld geraakt; hij was aangesteld om een nieuwe onderzoeksfaciliteit in China op te zetten. En Dr. Oxford zag Cyril maar heel sporadisch. Eén keer liep hij voorbij zijn werkkamer, met enkele doctoren die druk om hem heen bewogen als satellieten rond een planeet, en opnieuw had Cyril onwillekeurig een onprettig gevoel gekregen, bijna alsof er gevaar dreigde.

Cyril was ook gaan nadenken over de morele implicaties van Project A. Wat zou er gebeuren als ze straks echt in staat zouden zijn iemands geest, of ziel -of 'id'- over te zetten in een 'vat', een ander lichaam? Logischerwijs zouden de zeer rijken der aarde het eerste aan de beurt zijn zichzelf op die manier een zekere onsterfelijkheid te verwerven. Iemand als T. Alexander Hoyte, de inmiddels bejaarde eigenaar en oprichter van BettiCo bijvoorbeeld. Of een andere 'captain of industry'? Maar wat bekende dit? Wat voor gevolg zou dit hebben op hun rijkdom en macht? Hun grip op alles in de wereld? Maar ook de grip op zichzelf? Ze kregen in zekere zin goddelijke vermogens: zouden ze zichzelf ook een moderne God gaan voelen? Zeus, Jupiter en Odin van de troon willen stoten?

Hij probeerde er met collega's over te praten, maar niemand leek erg geïnteresseerd. Iedereen was gefocust op zijn specifieke taak leek het. Allemaal waren ze jonge honden, ambitieus en competitief, die niet zo bezig leken met de fijne nuances van hun werk.

Dat was nog zoiets. Het was Cyril opgevallen dat vrijwel iedereen die zich ophield in 'Min Drie' jong was, zelfs het topkader, zoals Jon Bensen. Allemaal waren ze late twintiger, vroege dertiger. Vrijwel in alle gevallen hadden ze maar een paar jaar bij de bovengrondse BettiCo gewerkt, voor ze waren uitgenodigd tot het heiligdom. En iedereen leek zich zelfs maar enkele jaren geleden eerder gevestigd te hebben in deze stad, Palo Alto, Californië. Wat zei dat over BettiCo en Project A? Dat Dr. Oxford alleen maar jonge, nog relatief 'ongewortelde' mensen wilde werven? Cyril wist het niet, maar hij had het gevoel dat hij er een andere werkelijkheid achter schuilging, die hij niet helemaal kon doorgronden.

En toen kwam er die dag dat alles veranderde. Die dag dat er twee dingen gebeurden waarmee alles op de kop gezet werd.

Het begon als een heel normale dag. Harry, Sun en Cyril zaten die ochtend alle drie te zwoegen aan hun werkstation, toen vanuit het niets opeens een luide gil klonk. Cyril sprong verschrikt uit zijn stoel en zag verbijsterd hoe Sun heftig in haar stoel trilde, alsof ze een zware toeval had. Het gegil was inmiddels overgegaan in heftig gekreun. Dat duurde echter niet meer dan tien seconden en daarna viel ze even plotseling weer stil en leek het alsof ze bevroor in haar beweging.

Cyril liep naar haar toe en pakte haar schouder. Er volgde echter geen enkele reactie. Hij draaide haar om op haar stoel en merkte dat haar ogen wijd open stonden. Toch gaf ze geen enkel teken van leven en toen Cyril haar weer vast pakte, merkte hij dat ze volledig verstijfd was.

Hij was verbijsterd. Als ze een toeval had gehad, of misschien wel een hartaanval, had ze slap als een vaatdoek van de stoel moeten glijden, of zoiets; misschien had ze wel voorover op haar toetsenbord moeten vallen. Maar dat er dit gebeurde? Hij kon er niet bij.

Harry kwam naderbij, terwijl hij met de iCon in zijn hand belde. "Hallo? Graag met de grootste spoed medische hulp in kamer E.13", zei hij jachtig. Hij legde ook een hand op Sun's schouder en keek Cyril verward aan: "*What the fuck...?*"

“Het lijkt wel, alsof ze... gecrasht is”, zocht Cyril naar woorden.

“Ja”, zei Harry, die overduidelijk zocht naar woorden, “heet zoiets niet eh... Haroshi? Zo noemen ze dat toch in Japan als iemand sterft door overwerk?”

Cyril staaarde hem aan en zei toonloos: “Ze is Chinees.” Hij voelde zich boos worden over het gebrek aan interesse dat uit zijn uitspraak bleek voor zijn collega.

“Wat maakt dat nou uit?”, vroeg Harry geïrriteerd.

Cyril slikte zijn irritatie weg. Hij bestudeerde opnieuw Sun en kwam tot de conclusie dat ze nog steeds volledig verstijfd was en nergens op reageerde.

“Ik bedoel, ze werkte ook wel heel hard”, ging Harry onnodig door om zichzelf te verklaren. Maar Cyril luisterde al niet meer. Allerlei gedachten stormden door zijn hoofd. Een onrustbarende waarheid leek zich aan hem te openbaren, maar nog steeds kon hij het niet helemaal duiden.

Enkele momenten later werd hij uit zijn gedachten gestoord doordat er een medisch team het kantoor binnen stormde. Hij werd vriendelijk maar beslist aan de kant geduwd en niet veel later moest hij van een afstandje zien hoe Sun op een brancard afgevoerd werd.

In de middagpauze vertelde Cyril tijdens de lunch Jon over het voorval. Die was even verbaasd als hij en zei dat hij nog nooit eerder zoiets had meegemaakt. Misschien was het inderdaád wel Haroshi, opperde hij; van alle mogelijke verklaringen was dat misschien nog wel de minst slechte.

Maar Cyril merkte dat Jon er, ondanks zijn bizarre verhaal niet helemaal bij was. Hij was overduidelijk niet in goeden doen. Daarom informeerde Cyril er voorzichtig naar.

Jon knikte en keek Cyril heel serieus aan: “Dat klopt. Iets heel gek, iets was ik gewoon niet snap en wat me de hele nacht uit de slaap heeft gehouden. En ik weet niet eens waar ik moet beginnen.” Hij viel even stil om zijn gedachten te verzamelen. “Ik heb je toch verteld over mijn grootvaders grote bibliotheek?”, vroeg hij ten slotte.

Cyril glimlachte: “Die uit de oertijd? Met die papiéren boeken, godbetert?”

“Die ja! En de meeste boeken heb ik inmiddels wel gelezen, zoals je weet. En iets wat ik gelezen heb, bleef me maar door mijn hoofd spoken. Omdat het me zo deed denken aan jou!”

Cyril keek Jon verbaasd aan; “Aan mij...?”

“Ja, je hele verhaal. Over je schizofrene tweelingbroer, die afgehakte hand, dat allemaal. En gisternacht had ik het opeens gevonden... Hier!” Jon haalde een pocketboek uit zijn tas met een versleten kaft. Op de voorkant stond een plaatje van twee foetussen; een tweeling. En hier overheen was de titel van het boek geprojecteerd: *‘I know this much is true’*. De schrijver was, zo las hij vluchtig, ene Wally Lamb.

“W-wat is dit...?”, bracht Cyril uit.

Jon stak het hem toe in een heftig gebaar dat hem verbaasde. “Lees het”, zei hij opmerkelijk dringend, “Vandaag nog. Je móet het weten wat in dit boek staat. En ik móet weten wat jij ervan vindt...”

“Oké”, zei Cyril langzaam terwijl hij het boek aanpakte.

“Zeg dat je de rest van de dag vrij neemt, omdat je geschrokken bent door dat gebeuren met Sun”, suggereerde Jon. Hij keek Cyril aan met een blik die van alles vertoonde, zoals verwarring. Maar de meest zorgwekkende emotie was... angst.

“Ik doe het”, beloofde Cyril.

Hij verschanste zich die middag in een koffietent en na zes uur vrijwel onafgebroken te hebben gelezen, ondertussen alleen stoppend voor een plaspauze of de bestelling van weer een nieuwe kop macchiato, sloeg hij de laatste pagina om en wierp het boek voor zich neer op de formica tafel. Hij ademde diep uit en wreef zich in zijn ogen, terwijl de gedachten door zijn hoofd stormden. Net als de laatste zin en tevens titels van het boek: dit was een uitspraak die hij nota bene zelf heel regelmatig gebruikte: *“dat is een zekerheidje”*.

Jon had niet gelogen toen hij hem had verzekerd dat hij móest weten wat er in dit boek stond. En toch was dat niet omdat hij de inhoud niet kende, begreep hij nu. In tegendeel zelfs. Waar het om ging was dat hij de inhoud van het boek juist maar al te goed, beter dan wie dan ook zelfs. Het boek was namelijk een haarfijne weergave van zijn eigen leven!

Natuurlijk, sommige namen waren anders. Hij heette in het boek Dominick en zijn broer niet Simon, maar Thomas. Maar voor de rest was alles, echt alles hetzelfde. De schizofrene tweelingbroer, dat bizarre voorval met die hand, de zelfmoord, dat hij was hertrouwd. Maar ook alles wat er in dat ziekenhuis gebeurd was, de identiteit van zijn echte vader. De dochter die hij had aangenomen toen haar moeder was

gestorven. Sommige van die zaken had hij zelfs nog verteld aan Jon, maar toch stond het er allemaal in.

Ervan uitgaand dat het boek echt was en Jon hem geen loer draaide, en die mogelijkheid weigerde hij in overweging te nemen, was er maar één vraag die opdoemde. Eén kolossale vraag: hoe kon het zijn dat een roman van bijna een halve eeuw oud, overduidelijk een werk van fictie, tegelijkertijd zijn levensverhaal was?

En langzaam, heel langzaam, begon hij het te begrijpen...

Hij wist niet meer hoelang hij daar gezeten had, toen een serveerster naar hem toe liep, met een kan verse koffie.

“Alles goed daar schat? Zal ik je nog eens bij schenken?”

Hij keek op naar haar en begon druk te praten: “Alles wat je weet over BettiCo is een leugen. Iedereen moet de waarheid weten: dat er androïden worden gemaakt die de plek van mensen kunnen innemen. En dat er een nieuwe heersende klasse van onsterfelijken zal opstaan, als we ze niet nu stoppen. We moe...” Opeens kon Cyril niet verder praten, alsof hij het vermogen om te praten had verloren.

“Wat zei je nou allemaal?”, vroeg de serveerster onbegrijpend, terwijl ze hem met een vreemde blik aankeek, “Ik vroeg alleen maar of je koffie wilde...”

Cyril kon nog steeds niets uitbrengen, nog niet eens een kreun of een piep. Hij maakte een hulpeloos gebaar.

“Schenk hem maar bij, hoor”, klonk een gruisige stem achter haar, “En zou je zo vriendelijk willen zijn mij een kopje espresso te brengen?”

De serveerster draaide zich om en de man die achter haar stond gaf haar een riante fooi. Haar gezicht brak open in een dankbare lach en ze zei: “Natuurlijk meneer, ik zorg er meteen voor.”

“Dank je”, zei de man weer en hij ging zitten op de stoel tegenover Cyril, “Hallo Cyril”, zei hij tegen hem.

Volledig werktuiglijk zei Cyril: “Dag, meneer Oxford”.

“Interessant boek heb je daar”, zei Dr. Oxford, die de paperback van Lamb naar zich toeschoof.

Cyril kon hem alleen maar verbijsterd aan staren. Intussen kwam de serveerster alweer terug om Dr. Oxford een espresso voor te zetten. Die nam nadenkend een slok en begon weer te praten toen de serveerster zich van hun had verwijderd. “Toch

wonderlijk, hoe er altijd dingen blijven gebeuren die je met de beste wil ter wereld niet had kunnen voorzien.” Het leek alsof hij meer tegen zichzelf praatte dan tegen iemand anders. “Hoe verzin je het ook, dat die narratieven zo ongelukkig nèt in elkaar schuiven.”

“I-ik...”, begon Cyril, die zo graag iets wilde zeggen. Zoals: hoe had Dr. Oxford hem hier gevonden? Wat wist hij van hem? Wat dééd hij hier?

Dr. Oxford hief een vinger, “Zeg maar niets, Cyril. Dat is beter. Maar weet wel dat ik onder de indruk van je ben. Je bent veel verder gekomen dan de meesten...” Hij viel even nadenkend stil. “Grappig, ik herinner me opeens hoe je aan die klassieke James Bond-films moest denken bij het begin van je eerste werkdag...” -Hoe wéét hij dat, stormde er door Cyril’s hoofd- “...laat ik dan nu als een echte Bond-schurk uitleggen hoe alles precies zit”, vervolgde Dr. Oxford met een klein glimlachje. “Op je eerste dag stelde je de hele terechte vraag aan Harry hoe het kon dat Project A geheim bleef. Nou, weet je het antwoord?”

“We zijn allemaal bettiks”, bracht Cyril meteen ademloos uit, die niet snapte waarom hij Dr. Oxford zo graag van dienst wilde zijn met dat snelle antwoord, “Alle medewerkers van Project A.”

Dr. Oxford glimlachte goedkeurend, “En je snapt toch zeker wel waarom? Het gevaar dat het allemaal zou uitkomen zou anders veel te groot zijn. Daarom heb ik eerst de bettiks doorontwikkeld tot...” -hij maakte een gebaar naar Cyril- “...jullie. Inderdaad ongeveer vijftig androïden, en nog eens dubbel zoveel androïden voor de zogenaamde partners en familieleden van jullie allemaal. Kun je overzien over wat voor een schaal ik dan praat, Cyril? Ik praat over een project van jaren, om jullie allemaal met geloofwaardige achtergrondverhalen in te planten in de werkelijkheid, tussen de echte mensen en midden in onze wereld.”

“Maar, waarom...”

“Waarom zoveel moeite? Dat was het geenszins, het was een hele goede investering. Want we hebben zoveel geleerd tijdens het proces! Over jullie gedrag, hoe jullie denken en leren, je ontwikkelen. En op die manier hebben we alle kleine foutjes en onregelmatigheden kunnen uitbannen...”

“Ma...” Cyril probeerde te begrijpen wat het betekende wat hem gezegd werd.

“Perfect wordt het misschien wel nooit”, onderbrak Dr. Oxford hem wederom, “Kijk maar naar de crash van Sun vandaag, ik had niet verwacht dat dát nog zou

kunnen gebeuren. Zo'n... onbenullige kinderziekte. Maar goed, we leren bij, elke dag weer!"

Cyril opende zijn mond om weer iets te zeggen, maar opnieuw was Dr. Oxford hem voor: "Je gaat vragen waar het ons om te doen is. Maar is dat niet duidelijk inmiddels? Het gaat om macht, het gaat om controle. En voor onszelf gaat het natuurlijk eerst en vooral om eeuwig leven. Ook voor mezelf! Dit vat" -dit woord begeleidde Dr. Oxford in handgebaren met aanhalingstekens- "dat ik van moeder natuur heb gekregen houdt het immers ook niet eeuwig vol. En zo denken meer mensen er over..."

Cyril besepte dat hij allang niets meer had in te brengen en kon alleen nog maar staren naar Dr. Oxford. Zijn maker, besepte hij tot zijn afgrijzen, dáárom had het meteen aangevoeld alsof hij hem altijd al had gekend.

Dr. Oxford klapte opgeruimd in zijn handen. "Mag ik je ten slotte bedanken, Cyril, want ook door jou kunnen we weer leren. Leren om op te passen met het overschrijven van narratieven voor onze vaten uit romans die nog steeds in omloop zijn, om meer specifiek te zijn. Want zoals is gebleken en hoe onwaarschijnlijk ook, het kàn een keer mis gaan..."

Cyril zuchtte diep en bracht uit: "En wat nu?"

Dr. Oxford glimlachte en klopte Cyril op zijn schouder. "Dat antwoord weet je zelf al."

"Alles gaat op de bestaande voet verder...", fluisterde Cyril.

"En...?"

Cyril zuchtte: "Ik zal natuurlijk nooit meer proberen iemand te waarschuwen of uit de school te klappen."

Dr. Oxford keek hem aan met de blik van een tevreden schoolmeester en Cyril wist dat het waar was. Straks zou hij naar huis gaan en morgen zou hij zoals altijd weer verschijnen op het werk. Er vielen hem alleen nog twee resterende vragen in.

Het verbaasde hem niet dat Dr. Oxford hem al voor was: "Sun is morgen gewoon weer terug alsof er niets gebeurd is, om je eerste vraag te beantwoorden." Hij zei het met een glimlach waaruit bijna een soort medeleven uit sprak. Zoals een vader tegen zijn zoon zou praten, viel Cyril in. Dan reesterde er nog maar één vraag.

"En wat met Jon?", zei Dr. Oxford, om meteen te vervolgen: "Jon zal je niet meer kennen en jij ook hem niet meer. Dat vlekje gaan we wegpoetsen in de update vannacht, net als dat dwaze gedoe over dit boek." Dat gezegd hebben stopte hij de

pocket in zijn binnenzak en stond op. Hij bekeek Cyril onderzoekend. “Zo, en wat ga jij doen?”

Cyril knikte en voelde een nieuw soort zekerheid door zich heen stromen: “Ik ga naar huis toe. Celia zal het eten al wel klaar hebben als ik er ben. En morgen ben ik gewoon weer op tijd op het werk, net als altijd. Dat is een zekerheidje!”

Dr. Oxford glimlachte alsof hij al had geweten dat Cyril dit zou zeggen.

EINDE